

INSIDE CHINA

WRZESIEŃ 2018

波中法律经济研究中心
Polish Research
Centre for Law and
Economy of China

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

DIALOG

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin (中国法律与经济波兰研究中心) zostało założone w 2016 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Strategicznym partnerem Centrum jest KGHM Polska Miedź S.A. Centrum jest instytucją badawczą, której jednym z podstawowych celów jest prowadzenie badań naukowych w dziedzinie prawa i gospodarki współczesnych Chin i publikacja ich wyników.

Naszą jednostkę tworzy interdyscyplinarny zespół składający się z prawników, ekonomistów, sinologów oraz przedsiębiorców, których łączy doświadczenie związane z realizowaniem projektów w Chińskiej Republice Ludowej.

Centrum działa w czterech obszarach: naukowym, biznesowym, rządowosamorządowym i studenckim, wspierając polskie podmioty w stosunkach z chińskimi partnerami. W październiku będzie miała miejsce inauguracja flagowego projektu Centrum – Szkoły Prawa i Gospodarki Chin.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin prowadzi nieodpłatne działania finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Dialog”, w tym: Raport „Inside China”, szkolenia dla przedsiębiorców oraz pracowników sektora publicznego.

W ramach prowadzonych działań mogą skorzystać Państwo również z odpłatnych usług, świadczonych przez ekspertów, którzy świadczą pomoc analityczną oraz doradczą związaną z działaniami podejmowanymi w Chińskiej Republice Ludowej.

W przypadku zainteresowania naszymi usługami oraz pytań związanych z naszą działalnością zapraszamy Państwa do kontaktu.

Polskie Centrum Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin

email: china.law@wpia.uw.edu.pl

tel.: 575 777 688

METODOLOGIA

Raport „Inside China” składa się z części zasadniczej oraz dodatku sektorowego. Część zasadnicza podzielona jest na 9 rozdziałów tematycznych. Każdy rozdział zbudowany jest z trzech podrozdziałów: wydarzeń, tła oraz wniosków.

Wydarzenia zawierają przegląd zdarzeń dotyczących Chińskiej Republiki Ludowej, które miały miejsce w miesiącu poprzedzającym wydanie raportu oraz w opinii autorów mogą mieć wpływ na polskie podmioty. Zostały one wybrane na podstawie przeglądu mediów internetowych w czterech językach – chińskim, angielskim, niemieckim oraz polskim.

Poprawna interpretacja niektórych opisanych wydarzeń wymaga zrozumienia różnic społecznych, gospodarczych, prawnych, historycznych oraz kulturowych. **Tło** zawiera informacje potrzebne czytelnikowi do odczytania kontekstu wybranych wydarzeń. Zostało one przytoczone tylko tam, gdzie jest to niezbędne do poprawnej interpretacji faktów.

W podrozdziale **Wnioski** zawarta jest informacja dla odbiorców raportu o tym, co adresaci powinni zrobić, aby wykorzystać daną perspektywę lub się jej przeciwstawić. Nie z każdym pojedynczym wydarzeniem związana jest jakaś szansa lub zagrożenie, czasem stwarza je kilka zdarzeń łącznie. W raporcie przytoczone zostały również zdarzenia, które nie znajdują odniesienia, lecz świadomość ich wystąpienia może wpływać na proces decyzyjny polskich organów administracji publicznej oraz przedsiębiorców.

Drugą częścią raportu jest dodatek sektorowy, który w każdym kolejnym miesiącu poświęcony jest innemu rynkowi Chińskiej Republiki Ludowej. Wybór danego sektora jest dokonywany na podstawie oceny trendów rynkowych w Polsce oraz Chinach, a także możliwości produkcyjnych i eksportowych polskich przedsiębiorstw.

Raport „Inside China” poświęcony jest w całości Chińskiej Republice Ludowej, ze względu jednak na odmienne warunki społeczno-gospodarcze, kulturowe oraz prawne, wydarzenia dotyczące Tajwanu, Hong Kongu oraz Macau, zostały opisane w raporcie jedynie wtedy, gdy mają istotny wpływ na pozostałą część ChRL.

EKSPERCI ODPOWIEDZIALNI ZA RAPORT „INSIDE CHINA”

Maximilian Piekut

**Zastępca Kierownika Polskiego Centrum
Studiów nad Prawem i Gospodarką Chin**

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (prawo), Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość), Uniwersytetu Ludwika i Maksymiliana (LLM). Studiował również na Fudan University (język chiński) oraz China University of Political Science and Law (prawo chińskie).

m.piekut@wpia.uw.edu.pl

+48 575 777 688

Karol Piekut

**Ekspert Polskiego Centrum Studiów
nad Prawem i Gospodarką Chin**

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (finanse i rachunkowość) oraz Mercyhurst College (biznes międzynarodowy oraz zarządzanie). Spędził ponad 5 lat w Szanghaju, gdzie uczył się na Fudan University oraz prowadził firmę handlową.

karol@mpiekut.com

+48 535 733 456

SPIS TREŚCI

Gospodarka	5
Przemysł	8
Rynki finansowe.....	11
High-tech oraz e-commerce	14
Rolnictwo i sektor spożywczy	17
Motoryzacja	19
Energetyka i środowisko	21
Polityka międzynarodowa	24
Edukacja, turystyka oraz sport.....	26
Dodatek sektorowy. Przemysł kosmetyczny	28

GOSPODARKA

Streszczenie

- ▶ Chiny wdrażają politykę podatkową nastawioną na zwiększenie konsumpcji wewnętrznej oraz zapewnienie wzrostu podaży pieniądza na rynku. Zwiększono kwotę wolną od podatku dochodowego dla osób fizycznych, wprowadzono ulgi w podatku eksportowym, zwolniono podmioty zagraniczne od podatku dochodowego pod warunkiem reinwestycji dochodów w Państwie Środka.
- ▶ Pekin walczy z nieefektywnością wydatków publicznych na poziomie krajowym oraz lokalnym. Monitoring wydatków ma przyczynić się zmniejszenia zadłużenia chińskich miast oraz prowincji.

Wydarzenia

1. Caixin/Markit services purchasing managers' index (PMI) w sierpniu wyniósł 51,5, co jest najniższym wynikiem od 10 miesięcy¹.
2. Pekin rozszerza zwolnienie z podatku dla podmiotów zagranicznych, które reinwestują zyski w Państwie Środka. Zwolnienie dotyczy wszystkich sektorów, w których działalność podmiotów zagranicznych jest dozwolona.
3. 23 września 2018 r. zainaugurowano otwarcie szybkiej kolei na trasie Guangzhou-Shenzhen-Hong Kong.
4. Według badań statystycznych młode Chinki odpowiadają za ponad połowę dochodu rodziny, przez co stają się motorem napędowym konsumpcji chińskiej. Przeciętny roczny dochód rodziny został oszacowany na 178 tys. RMB, z czego 92 tys. RMB to zarobki kobiet. Badanie obejmowało 4 300 kobiet do 36. roku życia².
5. We wrześniu przyjęto ostateczną wersję reformy podatku dochodowego od osób fizycznych. Dochody poniżej 5 tys. RMB miesięcznie będą zwolnione od podatku. Pekin ocenia, że pozwoli to podatnikom oszczędzić nawet do 320 mld RMB rocznie. Obniżka obciążeń fiskalnych ma pobudzić konsumpcję. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”**.
6. 15 września 2018 r. weszła w życie ulga w podatku eksportowym. Ulga dotyczy 397 produktów. Będzie ona przyznawana w zależności od kategorii produktu w wysokości 9%,

¹ Wynik powyżej 50 oznacza wzrost.

² 参考消息网, 调查显示中国年轻女性收入不断增长 成消费主力军, xinhuanet.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

13% lub 16%. Stawka podatku eksportowego to 16%. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

7. Chiny podpisały umowę z Asian Development Bank w sprawie wsparcia obszarów wiejskich. W latach 2018–2022 wsparcie to wyniesie 6 mld USD.
8. Pekin zdecydował się zwolnić inwestorów zagranicznych z podatku od zysku z obligacji dwóch chińskich banków określanych jako *policy-bank*, czyli China Development Bank (CDB) oraz Export-Import Bank of China (EXIM). Zwolnienie będzie obowiązywało przez 3 lata. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
9. Ministerstwo Finansów ChRL planuje wprowadzić system monitorowania zadłużenia publicznego na poziomie rządów lokalnych. Na podstawie danych Ministerstwa Finansów dług publiczny na poziomie lokalnym w sierpniu osiągnął 18% PKB³.
10. Pomimo wzrostu podaży mieszkań przeznaczonych na najem, zapowiedzianego przez Xi Jinpinga, ceny najmu nie spadły. Zgodnie z danymi China Real Estate Association ceny najmu w Pekinie w porównaniu z ubiegłym rokiem wzrosły aż o ponad 21%⁴.

Tło

Rząd ChRL stara się przeciwdziałać spowolnieniu gospodarczemu

Wojna handlowa pomiędzy Chinami a USA z pewnością wpłynie na gospodarkę chińską. Rząd ChRL zdaje sobie sprawę z tego, że nałożone cła obniżą eksport, a tym samym pogorszy się sytuacja finansowa wielu przedsiębiorstw chińskich. Ulgi w podatku eksportowym mają zwiększyć konkurencyjność produktów chińskich na rynkach zagranicznych, co pozwoli eksporterom uniknąć problemów finansowych. Chcąc przeciwdziałać potencjalnemu spowolnieniu gospodarczemu, Pekin próbuje pobudzić popyt wewnętrzny poprzez zwiększenie dochodu rozporządzalnego osób fizycznych. Popyt wewnętrzny prawdopodobnie będzie również stymulowany poprzez wzrost wydatków publicznych. W celu zapewnienia odpowiednich środków finansowych rząd ChRL wprowadza ułatwienia w zakupie obligacji chińskich banków.

Nałożone przez USA cła na produkty z Chin powodują, że producenci rozważają przeniesienie produkcji z Chin do innych krajów Azji. Zwolnienie z podatku dochodowego dla firm zagranicznych reinwestujących w Chinach swoje zyski ma zachęcić tych producentów to kontynuowania i rozwijania działalności w Państwie Środka.

³ Business News, *China to set up local government debt monitoring system*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

⁴ Yawen Chen, Shu Zhang, John Ruwicz, *How China's plan to develop rental housing backfired*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

Wnioski

Rząd

- **Pekin** wykazuje się konsekwencją w **stymulowaniu konsumpcji wewnętrznej**, przy czym jednocześnie otwiera się na przedsiębiorstwa zagraniczne. **Banki należące do Skarbu Państwa mogą skorzystać z zakupu obligacji CDB oraz EXIM Bank, które uznawane są za równie bezpieczne, co obligacje skarbowe, a jednocześnie gwarantują wyższą rentowność.**
- Zapowiadana **polityka zwiększenia dostępności tanich mieszkań pod najem odniosła efekt przeciwny do zakładanego.** To pokazuje, że **zachęty dla deweloperów oraz zwiększenie podaży nie zawsze skutkuje obniżeniem cen.** Polski rząd może wyciągnąć z tej porażki wnioski w zakresie swojej polityki mieszkaniowej.

Samorząd

- Monitoring budżetów rządów lokalnych w Chinach będących odpowiednikami samorządu w Polsce) ma przyczynić się do zwiększenia efektywności wydatkowania środków publicznych. Warto zwrócić uwagę na to, że **samorządy w Polsce mają podobne problemy jak chińskie rządy lokalne. Zadłużenie niektórych gmin i powiatów pokazuje, że efektywność wydatkowania jest bardzo zróżnicowana w całym kraju. System monitoringu tworzący benchmarki może usprawnić cały proces, pokazując, ile różne podmioty płacą za te same usługi.**

Przedsiębiorcy

- **Amerykańskie cła na produkty z Chin uderzają nie tylko w chińskich producentów, ale również w zagraniczne podmioty, które mają w Państwie Środka fabryki i eksportują z nich towary do USA.** Problem ten nie dotyczy producentów, którzy produkują w Chinach na potrzeby rynków azjatyckich, europejskich i afrykańskich. Jednocześnie obie kategorie podmiotów mogą skorzystać na zwolnieniach proponowanych przez władze ChRL.
- **Firmy posiadające fabrykę produkcyjną w Chinach, które produkują towary na eksport do USA, powinny rozważyć przeniesienie części produkcji do innego kraju, jednocześnie reinwestując zyski na rozwój swojej działalności w Azji. Tym samym skorzystają z ulgi eksportowej oraz ze zwolnienia z podatku od dochodów.**
- Pozycja Chinek jako konsumentów staje się coraz mocniejsza, nie tylko zarabiają coraz więcej, ale też znacznie więcej wydają. To sygnał dla polskich firm, aby eksportować do Chin produkty skierowane do kobiet.

PRZEMYSŁ

Streszczenie

- ▶ Chiny w dalszym ciągu borykają się z problemami w sektorze farmaceutycznym. Remedium na problemy ma stanowić zwiększona aktywność funduszy inwestycyjnych, które starają się przejmować amerykańskie start-upy z sektora farmaceutycznego.
- ▶ Szereg firm azjatyckich rozważa przeniesienie produkcji z Chin do innych krajów w związku z nałożeniem przez USA ceł na elektronikę z Państwa Środka.
- ▶ Chiny zmniejszają cła dla innych krajów niż USA, na towary, których może zabraknąć z uwagi na zmniejszoną opłacalność importu ze Stanów Zjednoczonych.

Wydarzenia

1. Premier Li Keqiang zapowiedział obniżkę ceł na import maszyn przemysłowych oraz urządzeń elektronicznych. Obniżka ma objąć 1 500 produktów. Stawka celna zostanie obniżona z 12,2% na 8,8%. Mniejsza obniżka obejmie również odzież oraz produkty papierowe. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Zgodnie z danymi z Port Hedland (Australia) eksport rudy żelaza do Chin w sierpniu wzrósł o 10%.
3. National Medical Products Administration of China (国家药品监督管理局) zatwierdziło lek firmy China Medi-Tech dla chorych na raka jelita grubego. Substancja fruquintinib została wynaleziona w Chinach⁵. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
4. Chińska spółka Cellular Biomedicine zawarła umowę ze szwajcarskim koncernem farmaceutycznym Novartis na produkcję leku „Kymriah”. Jest to lek modyfikujący geny przeciwko chorobom nowotworowym. Novartis zapłacił 40 mln USD za 9% udziałów chińskiego producenta. Terapia lekiem „Kymriah” kosztuje 475 tys. USD⁶.
5. Zgodnie z doniesieniami Agencji Reutera wiele firm technologicznych z Azji rozważa przeniesienie swojej produkcji poza Chiny. Dotyczy to takich firm, jak Mitsubishi, Toshiba, LG Electronics czy Komatsu, które eksportują znaczne ilości towarów do USA, które zostały objęte cłami.
6. Chińskie fundusze inwestycyjne wykupują amerykańskie start-upy biotechnologiczne. Do tej pory zainwestowały ponad 4,2 mld USD w amerykańskie firmy z tego sektora.

⁵ Chi-med, *Chi-Med Announces the Approval of Fruquintinib Capsules for Previously Treated Colorectal Cancer in China*, chi-med.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

⁶ Health news, *Novartis strikes deal with Chinese firm to make Kymriah*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

Związane jest to z ogromnym popytem na leki i produkty pokrewne, których brakuje w Państwie Środka⁷.

7. Amerykańska agencja Food and Drug Administration zakazała importu leków oraz składników pochodzących od chińskiego producenta Zhejiang Huahai Pharmaceuticals. Jest to konsekwencją skandalu, który wybuchł po tym, jak wśród składników leków pochodzących od chińskiego producenta znaleziono związki rakotwórcze.

Tło

Przemysł chiński walczy ze skutkami wojny handlowej

Chiny obawiają się, że wojna handlowa ze Stanami Zjednoczonymi odbije się na chińskim przemyśle ciężkim oraz sektorze *high-tech*. **Zaawansowane technologicznie maszyny dotychczas były importowane z USA.** Aby uniknąć stagnacji na rynku krajowym, Pekin zdecydował się zmniejszyć cła na import ponad 1 500 kategorii produktów.

Jednocześnie liczne **firmy zagraniczne**, które ulokowały swoje fabryki w Chinach, **rozważają przeniesienie części lub całości produkcji do innego kraju.** Sytuacja taka występuje w sektorze elektronicznym, w szczególności dotyczy producentów komputerów oraz podzespołów do nich. Produkty te wyprodukowane w Państwie Środka są objęte 25-procentowymi cłami w USA.

Sektor farmaceutyczny i biotechnologiczny w Chinach w wyniku wojny handlowej może ucierpieć. Chińskie fundusze inwestycyjne bardzo często inwestowały w innowacyjne spółki amerykańskie. **Obecna sytuacja i próby uniemożliwienia transferu wiedzy z USA do Chin przyczynią się do pogorszenia sytuacji tego sektora w ChRL.** Ogromna skala inwestycji w amerykańskie start-upy mogła przyspieszyć rozwiązanie problemów z zakresu zdrowia publicznego, z którymi boryka się Pekin.

Wnioski

Rząd

- Odkrycie i wykorzystanie substancji fruquintinib pokazuje, że mimo problemów na rynku, **istnieje w Chinach ogromny kapitał innowacyjny. Jednocześnie stan tego sektora wskazuje, że stanie się on priorytetem.** Władze RP mogą wykorzystać to jako platformę współpracy. **W polskim sektorze farmaceutycznym brakuje potencjału innowacyjnego, który jest w Chinach.**
- Przy okazji wizyt delegacji wysokiego szczebla warto rozważyć uczestnictwo przedstawicieli sektora farmaceutycznego. Z jednej strony pozwoli to **ubiegać się o dopuszczenie na rynku chińskim generyków polskiego pochodzenia**, z drugiej może pozwolić polskim firmom na **pozysskanie finansowania lub nawiązanie współpracy badawczej.**

⁷ Robin Respaut, Julie Zhu, *As China builds biotech sector, cash floods U.S. startups*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

Samorząd

- ▶ W obliczu blokowania inwestycji chińskich w amerykańskie start-upy **inwestorzy z Państwa Środka zwrócą się w kierunku Europy**. Rozumiejąc sytuację rynkową w sektorze farmaceutycznym, samorząd może próbować przyciągać inwestycje w ten sektor. Dobrym rozwiązaniem może być tworzenie specjalnych stref ekonomicznych (SSE) lub klastrów dla przedsiębiorstw z tego sektora.

Przedsiębiorcy

- ▶ **Obniżka ceł jest jasnym sygnałem eksportowym dla polskich producentów maszyn oraz elektroniki.**
- ▶ **Nowe leki, które nie są generykami, aby mogły być dopuszczone do obrotu w ChRL, muszą zostać wyprodukowane w Państwie Środka.** To właśnie dlatego Novartis zdecydował się zakupić udziały Cellular Biomedicine.
- ▶ Wzrost importu rudy stali pokazuje, że w krótkim okresie wojna handlowa nie wpłynie na zmniejszenie zapotrzebowania na surowce naturalne w ChRL, które są wykorzystywane głównie przez przemysł ciężki.

RYNKI FINANSOWE

Streszczenie

- ▶ Chiny są globalnym graczem już nie tylko jeśli chodzi o obrót surowcami naturalnymi, ale również na rynkach finansowych opartych o kontrakty terminowe na nie. Shanghai Futures Exchange podbija rynek światowy kontraktami *futures* na ropę naftową.
- ▶ Pekin wprowadza fundusz gwarancyjny dla finansowania dłużnego przez małe firmy.
- ▶ Ludowy Bank Chin pozostawia krótkoterminowe stopy procentowe bez zmian.

Wydarzenia

1. Zaledwie 4 miesiące po otwarciu handlu kontraktami *futures* na ropę naftową Shanghai Futures Exchange posiada 7-procentowy udział w rynku światowym. Kontrakty są denominowane w yuanach. Tak dynamiczny wzrost giełdy zagraża duopolowi WTI i Brent.
2. Mark Carney, naczelnik Bank of England, w wywiadzie dla BBC stwierdził, że chiński system finansowy stanowi zagrożenie dla globalnego systemu. Według ekonomisty wynika to z faktu, że na rynku tym występują liczne rozwiązania zachodnie, które przyczyniły się do wybuchu kryzysu finansowego 10 lat temu⁸.
3. Pekin uruchamia państwowy fundusz gwarancyjny (国家融资担保基金) dla małych firm oraz gospodarstw rolnych. Początkowy kapitał funduszu wynosi 16 mld RMB. Ma on na celu poprawę płynności małych firm, które do tej pory miały problemy w pozyskaniu finansowania dłużnego⁹. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
4. Chiński bank centralny (中国人民银行) zdecydował się na pozostawienie krótkoterminowych stóp procentowych bez zmian. Tym samym nie poszedł on w ślady banku centralnego Stanów Zjednoczonych.
5. Według źródeł Agencji Reutera rząd niemiecki przygotowuje rozwiązania mające ograniczyć przejęcia spółek technologicznych przez chińskie podmioty. W tym celu ma zostać powołany specjalny fundusz inwestycyjny o portfelu w wysokości 1 mld EUR, który będzie pomagał spółkom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej¹⁰. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**

⁸ David Milliken, *China is 'one of the bigger risks' to global economy: BoE's Carney*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

⁹ 上海证券报, 国家融资担保基金发起设立提速 7家上市银行出资160亿元, xinhuanet.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

¹⁰ Andrea Shalal, Thorsten Severin, *Germany mulls fund to fend off Chinese tech takeovers: source*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

Tło

Przejęcia spółek technologicznych przez chiński kapitał

Jak pokazują doniesienia Agencji Reutersa, **nie tylko Amerykanie mają zastrzeżenia do działalności chińskich funduszy inwestycyjnych. Niemcy to kolejny kraj, który w obawie przed drenowaniem technologii postanowił wprowadzić środki mające temu zapobiec.** W odróżnieniu od USA, **Niemcy stawiają na rozwiązanie niekonfrontacyjne**, które łatwo daje się uzasadnić dyplomatycznie. Takie fundusze istnieją również w innych krajach, w tym od niedawna również w Polsce (PFR Ventures). W Polsce zostały one wprowadzone jednak ze względu na brak finansowania spółek innowacyjnych, a nie w związku z obawami przed wykupowaniem technologii.

Problemy z płynnością małych firm

Odmienne niż w Polsce, w Chinach stawiano na rozwój gospodarczy w oparciu o spółki państwowe (SOE). W każdej chwili mogły one liczyć na finansowanie pozyskane z budżetu państwa, zarówno w okresie wzrostu, jak i kryzysu. Małe i średnie przedsiębiorstwa (SME) prywatne funkcjonowały bez pomocy państwa. W wielu aspektach (m.in. dostęp do zamówień publicznych, pozyskanie finansowania) były one dyskryminowane. **O ile w przypadku wzrostu gospodarczego na poziomie 10% Pekin mógł pozwolić sobie na pominięcie kwestii mniejszych firm, o tyle w sytuacji spowolnienia gospodarczego oraz wojny handlowej z USA bez tej pomocy firmy będą upadać.** Nastawione głównie na eksport małe i średnie przedsiębiorstwa mają problemy z płynnością finansową, jednocześnie duże banki nie chcą udzielać im finansowania dłużnego. **Jest to już zjawisko strukturalne**, które zostało dostrzeżone przez władze ChRL. W celu przeciwdziałania jego negatywnym skutkom rynkowym powołano do życia państwowy fundusz gwarancyjny dla małych firm.

Wnioski

Rząd

- **Inwestycje chińskie budzą coraz więcej wątpliwości nie tylko w Stanach Zjednoczonych, ale również w innych krajach.** Większość z nich to przejęcia aktywów, rzadsze są inwestycje *green-field*. **Władze RP muszą prowadzić racjonalną politykę względem inwestycji zagranicznych**, biorąc pod uwagę to, że **nie każda z nich jest korzystna dla polskiej gospodarki.** Warto zwrócić uwagę na opracowania dotyczące tego zagadnienia, np. „Polska wobec inwestorów zagranicznych: propozycja nowej polityki” autorstwa Fundacji Republikańskiej.

Rząd

- Potencjalny kryzys finansowy w ChRL miałby ogromny wpływ na sytuację globalnego rynku finansowego. Obserwowanie sytuacji gospodarczej w Chinach jest niezbędne, jeśli władze RP chcą być przygotowane na ewentualny kryzys. **Jednocześnie uniknięcie kryzysu gospodarczego pozwoli na ocenę zastosowanych środków wspierania małych przedsiębiorstw, budowania systemu finansowania ich działalności i zwiększania konsumpcji wewnętrznej.**

Przedsiębiorcy

- Przedsiębiorstwa dysponujące innowacyjną technologią i rozważające współpracę z chińskim inwestorem powinny rozważyć współpracę na zasadzie fuzji lub stworzenia *joint venture*. Pozwoli to na pozyskanie finansowania oraz dostępu do rynku chińskiego, jednocześnie nie pozbawiając firmy technologii.
- Wprowadzone przez rząd ChRL rozwiązania na rzecz poprawy płynności małych firm mogą okazać się spóźnione. Dlatego **zanim rozpocznie się współpracę z partnerem chińskim należy przeprowadzić dokładny wywiad na temat jego sytuacji, w szczególności należy sprawdzić, czy nie złożył wniosku o upadłość lub czy jego sytuacja nie zmusi go do zrobienia tego w przyszłości.**

HIGH-TECH ORAZ E-COMMERCE

Streszczenie

- ▶ TLC buduje w Warszawie centrum badawczo-rozwojowe, które zajmie się badaniami w dziedzinie AI.
- ▶ Allegro walczy z konkurencyjną firmą - AliExpress. Może na tym ucierpieć Poczta Polska.
- ▶ Chiny konsolidują rynek telekomunikacyjny.
- ▶ Bullet Messenger rzuca wyzwanie WeChatowi, który dominuje na rynku komunikatorów mobilnych w Chinach.
- ▶ Skandale wywołują dyskusję na temat bezpieczeństwa aplikacji *ride-hailing*.

Wydarzenia

1. Allegro sprzeciwia się procederowi importu towarów z AliExpress bez płacenia VAT-u. W tym celu opracowało rozwiązania legislacyjne, które mają uszczelnić pobór VAT-u od transakcji importu. Platforma przedstawiła swój projekt Ministerstwu Cyfryzacji, a teraz próbuje zainteresować nim Ministerstwo Infrastruktury. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Trzeci na świecie co do wielkości producent telewizorów - TCL otworzy w Polsce centrum badawczo-rozwojowe. Centrum to będzie nastawione na badania w dziedzinie sztucznej inteligencji (*Artificial Intelligence*). Chińska spółka zatrudni 100 polskich inżynierów. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
3. Narodowa Komisja ds. Reform i Rozwoju podpisała porozumienie z China Development Bank o wsparciu rozwoju badań nad *big data*, technologii chmury oraz *smart-cities*. W ciągu 5 lat Chiny zainwestują we wspomniane technologie 100 mld RMB.
4. Na rynku spekuluje się o fuzji China Unicom oraz China Telecom. Taka fuzja doprowadziłaby do stworzenia duopolu na rynku, na którym obecnie liderem jest China Mobile. Plan konsolidacji ma przyspieszyć rozbudowę infrastruktury 5G.
5. Jack Ma, założyciel grupy Alibaba, przechodzi na emeryturę. Stery przejmie Daniel Zhang, obecny dyrektor generalny.
6. Chiński gigant e-commerce Meituan Dianping złożył dokumenty wymagane do pierwszej oferty publicznej (IPO) na giełdzie w Hong Kongu. Przewidywana wartość IPO to 30 mld RMB. Spółka zapowiedziała, że pozyskane fundusze wykorzysta na rozwój działalności w Chinach.
7. Bullet Messenger, konkurencja dla WeChata, zyskuje ogromną popularność zaledwie kilka dni po publikacji. W ciągu 10 dni aplikację pobrało 5 mln użytkowników.

8. Prezydent Donald Trump odpowiedział na stanowisko Apple, w którym firma stwierdziła, że amerykańskie cła podwyższą cenę produktów w Stanach Zjednoczonych. W swojej wiadomości na Twitterze podkreślił, że rozwiązanie jest proste: Apple powinno przenieść produkcję do USA¹¹.
9. Po zabójstwie pasażerki Didi Chuxing w kraju rozpoczęto dyskusję na temat bezpieczeństwa aplikacji typu *ride-hailing*. To już drugie morderstwo w podobnych okolicznościach, które wstrząsnęło Chinami. Co więcej, w tym przypadku zawiniła obsługa firmy organizującej przewozy, gdyż po zdarzeniu koleżanka ofiary kontaktowała się z centralą firmy, która kazała jej czekać¹².
10. Rząd chiński zapowiada walkę ze stronami „zombie” instytucji publicznych. Wiele stron nie jest aktualizowane przez kilka lat, informacje na nich zawarte są nieaktualne, co wprowadza petentów w błąd.

Tło

Allegro walczy z AliExpress

Polacy chętnie kupują produkty za pośrednictwem platformy AliExpress. Towary te jednak korzystają ze zwolnienia z VAT-u, którego podstawa jest dyskusyjna. Traci na tym głównie Allegro, które musi walczyć z chińską konkurencją. Udział AliExpress w polskim rynku e-commerce wynosi 12%¹³. Sprawa wydaje się bezsporna, jednak na opodatkowaniu towarów z Chin stracić może także Poczta Polska. Przykład Szwecji pokazuje, że opodatkowanie przesyłek z Chin zmniejszyło ich liczbę z 160 tys. dziennie do zaledwie 15 tys. Allegro proponuje, aby Poczta Polska miała status agenta celnego i każdą kopertę powyżej 20 mm grubości traktowała jak przesyłkę z towarem podlegającą ocłeniu i VAT-owi. Operator pocztowy argumentuje, że taka zmiana może kosztować więcej niż rzeczywiste wpływy z tytułu opłat celnych i podatków.

TLC buduje centrum badawczo-rozwojowe w Warszawie

Budowa centrum badań i rozwoju przez chińskiego giganta to powód do radości. Takie inwestycje rzeczywiście mają wartość dodaną: zwiększają zatrudnienie polskich specjalistów, przyczyniają się do wzrostu ich kompetencji oraz do transferu *know-how*. Dodatkowo inwestycja dotyczy dziedziny niszowej w Polsce, czyli sztucznej inteligencji. Wpisuje się to w „Plan na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”. Centrum będzie współpracowało z Uniwersytetem

¹¹ Reuters, *Trump tells Apple to make products in U.S. to avoid China tariffs*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

¹² 北京青年报, 互联网公司客服多为异地外包 权限只有“接电话”和“提交”, xinhuanet.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

¹³ Michał Duszczyk, *Poczta Polska i Allegro na kursie kolizyjnym*, rp.pl (dostęp: 30.09.2018 r.).

Warszawskim, co może przyczynić się do poprawy modelu komercjalizacji wiedzy, który do tej pory nie funkcjonował efektywnie. Wartość inwestycji nie jest znana.

Wnioski

Rząd	▶ Rząd będzie musiał się zmierzyć z trudnym problemem: czy stanąć po stronie operatora pocztowego, czy największej polskiej platformy e-commerce. Warto zwrócić uwagę na to, że oprócz braku oclenia i opodatkowania towarów z AliExpress, rząd chiński dotuje ich transport za granicę. Jeśli władze RP nie zdecydują się na interwencję w tej sprawie, to udział chińskiego giganta w rynku krajowym będzie rósł. ▶ Przykład TCL pokazuje, że można przyciągać do Polski wartościowe inwestycje, na których korzystają obie strony. Przyciąganie takich inwestycji powinno być priorytetem polskiego rządu.
Samorząd	▶ Chiny stawiają na rozwój inteligentnych miast (<i>smart cities</i>). To doświadczenie może zostać wykorzystane przez polski samorząd. Do tej pory w Polsce nieliczne innowacyjne rozwiązania w zakresie infrastruktury miejskiej są implementowane. Samorząd powinien brać aktywny udział w pozyskaniu i zastosowaniu technologii, których nie ma w Polsce.
Przedsiębiorcy	▶ Skandale związane z firmą Didi Chuxing to przestroga dla firm technologicznych, że rozwój nowych technologii musi iść w parze z bezpieczeństwem użytkowników. Rosnąca popularność Bullet Messenger pokazuje, jak szybko rynek nowych technologii może się zmieniać, a firmy, które osiągnęły sukces, ciągle muszą ewaluować swoje działania, aby nie wypaść z rynku. ▶ Chiny jasno wyznaczyły kierunek rozwoju nowych technologii i postawiły na: big data, technologię chmury oraz smart-cities. W tych dziedzinach polskie firmy mogą komercjalizować swoje produkty i usługi w Chinach.

ROLNICTWO I SEKTOR SPOŻYWCZY

Streszczenie

- ▶ Chiny walczą z epidemią afrykańskiego pomoru świń.
- ▶ Wykorzystanie osiągnięć naukowych w rolnictwie doprowadziło do wzrostu efektywności produkcji rolnej o 30% w ciągu 10 lat.

Wydarzenia

1. 11 września 2018 r. Ministerstwo Rolnictwa i Wsi ChRL zakazało transportu świń z 10 regionów graniczących z prowincjami, gdzie wystąpiły ogniska afrykańskiego pomoru świń. Ogniska wystąpiły dotychczas w sześciu prowincjach. Choroba znacznie ograniczyła podaż mięsa wieprzowego oraz przyczyniła się do wzrostu jego ceny. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Pekin stawia na rozwój rolnictwa przez wykorzystanie osiągnięć nauki. Mija 10 lat, od kiedy China Agricultural University zdecydował się wysyłać swoich studentów do obszarów wiejskich, aby Ci pomogli rolnikom zwiększyć produkcję. Zgodnie z danymi „China Daily” w tym czasie efektywność produkcji rolnej zwiększyła się o 30%¹⁴.
3. Sieci marketów tworzą centra logistyczne na obszarach wiejskich, aby zapewnić lepszy dostęp do świeżych produktów rolnych oraz móc szybciej reagować na informacje o chorobach lub innych czynnikach przyczyniających się do zmniejszenia produkcji rolnej.

Tło

Afrykański pomór świń

W sierpniu bieżącego roku w prowincji Liaoning odnotowano pierwszy przypadek afrykańskiego pomoru świń (ASF). Ta choroba wirusowa charakteryzuje się szybkim rozpo-
wszechnianiem oraz wysoką śmiertelnością zarażonych zwierząt. Nosicielem pośrednim choroby może być również człowiek. Od 2014 r. Polska boryka się z tym samym problemem. W 2018 r. w Polsce wykryto 78 ognisk tej choroby. Można spodziewać się, że

¹⁴World Economic Forum, *China is sending science students to live with rural farmers – and crop yields are skyrocketing*, weforum.org (dostęp: 30.09.2018 r.).

podobnie będzie rozwijać się sytuacja w Chinach, gdzie ogniska wykryto już w 6 prowincjach. Chińskie Ministerstwo Rolnictwa i Wsi podejmuje kroki mające na celu zapobieżenie rozpowszechnianiu się choroby. Jednak już teraz skutki choroby są odczuwalne w Chinach – mniejsza podaż oraz wyższa cena. W związku z tym, że Chiny są największym producentem świń na świecie, można spodziewać się, że skutki będą odczuwalne na globalnym rynku rolnym.

Wnioski

Rząd	▶ Wykrycie ognisk ASF w Polsce prawdopodobnie uniemożliwi uzyskanie zezwolenia na eksport wieprzowiny do Chin. Jednak aż 35% wieprzowiny z Unii Europejskiej jest eksportowane właśnie do Chin. Eksport ten będzie rósł, co oznacza, że na innych rynkach europejskich mogą wystąpić braki podaży. To przyczyni się do zwiększenia ceny również na rynku europejskim. ▶ Walka z epidemią ASF może stanowić platformę wymiany doświadczeń pomiędzy Chinami a Polską.
Samorząd	▶ Implementacja rozwiązań naukowych w rolnictwie znacznie zwiększyła efektywność produkcji rolnej. Warto zachęcać do takiej współpracy rolników oraz liczne ośrodki naukowe specjalizujące się w produkcji rolnej (uniwersytety przyrodnicze).
Przedsiębiorcy	▶ Większy eksport wieprzowiny do Chin przyniesie skutki w postaci wyższej ceny mięsa na rynku europejskim oraz zmniejszenia jego podaży. Dlatego jest to dobry czas, aby zwiększyć eksport do innych krajów UE. ▶ Rolnicy również na własną rękę mogą podejmować współpracę z jednostkami naukowymi w celu zwiększenia efektywności produkcji.

MOTORYZACJA

Streszczenie

- ▶ Chiński rząd dąży do konsolidacji sektora motoryzacyjnego poprzez ograniczenie tworzenia nowych możliwości produkcyjnych.
- ▶ Ministerstwo Transportu zapowiada uregulowanie problemu *ride-hailing*.
- ▶ Firmy z chińskiego sektora motoryzacyjnego rozszerzają swoją działalność na sektor kolejowy.

Wydarzenia

1. Pekin wprowadza ograniczenia produkcyjne dla producentów samochodów. Narodowa Komisja ds. Rozwoju i Reform ogłosiła plan ograniczenia tworzenia nowych możliwości produkcyjnych w zakresie wytwarzania aut. W ten sposób chce wymusić na producentach zwiększenie efektywności, współpracę strategiczną oraz konsolidację rynku. Zwiększenie możliwości produkcyjnych będzie możliwe po osiągnięciu progu wydatków na badania i rozwój, produkcję samochodów o alternatywnych źródłach napędzania oraz na cele eksportowe. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. Chiński start-up z sektora motoryzacyjnego – Byton – który specjalizuje się w produkcji samochodów elektrycznych, podpisał umowę o współpracy z Boschem. Współpraca ma rozszerzyć zakres produkcyjny Bytona o pociągi elektryczne, systemy hamulcowe oraz systemy wspomagania prowadzenia. Udziały w chińskim start-upie posiadają FAW (chiński producent samochodów) oraz CATL (chiński producent baterii samochodowych).
3. Chińskie Ministerstwo Transportu ogłosiło, że zajmie się problemem bezpieczeństwa w sektorze *ride-hailing*. Do końca roku mają powstać przepisy regulujące normy bezpieczeństwa w aplikacjach.

Tło

Konsolidacja sektora motoryzacyjnego w Chinach

Sektor motoryzacyjny w Chinach rozwija się bardzo dynamicznie. Chińscy producenci samochodów konkurują ze sobą o tę samą grupę docelową – o mieszkańców Państwa Środka, których nie stać na zagraniczne samochody. Samochody z zagranicy uznawane są za

towar luksusowy, lepszej jakości i bardziej zaawansowany technologicznie. Rząd chiński chce zmusić krajowych producentów samochodów do konsolidacji, co pozwoli im zwiększyć budżet na badania i rozwój, a tym samym rozpocznie powolny proces poprawy jakości samochodów chińskich. Pekin nie liczy, że dogoni Zachód w sektorze tradycyjnym (spalinowym) i stawia na technologie przyszłości, stąd wymóg, aby nowe możliwości produkcyjne były nastawione na NEV (*New Energy Vehicles*). Dodatkowym wymogiem jest skierowanie ich na eksport.

Europejczycy, Amerykanie czy obywatele bogatszych krajów Azji (Japonii, Korei) raczej nie są zainteresowani kupnem chińskich samochodów. Mogą jednak cieszyć się popytem w Afryce czy w biedniejszych krajach Azji.

Wnioski

Rząd

- Problem zapewnienia bezpieczeństwa wraz z rozwojem nowych technologii często spada na regulatora. **Firmy dążą do szybkiej komercjalizacji technologii oraz maksymalizacji zysków, pomijają tę kwestię. W Polsce rynek ride-hailing rozwija się równie szybko.** Na naszym rynku obecne są dwie duże spółki: Uber oraz Taxify (spółka zależna od Didi Chuxing). Warto przyglądać się rozwiązaniom, które organy ChRL będą chciały zastosować w tym sektorze.
- Rząd RP może przyjąć strategię rozwoju rynku motoryzacyjnego podobną do chińskiej. Zdając sobie sprawę z trudności w dogonieniu Zachodu w tradycyjnych technologiach, celowe wydaje się podjęcie kroków zmierzających do rozwoju technologii przyszłości.

Przedsiębiorcy

- **Byton pokazuje, jak można rozwijać działalność start-upu zajmującego się wąską specjalizacją związaną z produkcją samochodów elektrycznych poprzez rozszerzenie katalogu oferowanych produktów.** Byton posiada dwa biura poza Chinami, w USA oraz Niemczech. Wykorzystując zaawansowane technologie w produkcji samochodów elektrycznych, spółce udało się wejść w porozumienie z wykonawcą podzespołów (Bosch), a w efekcie rozszerzyć gamę produktów na kolejny sektor (kolejowy).
- **Konsolidacja rynku motoryzacyjnego w Chinach to zła wiadomość do polskich producentów podzespołów.** Znacznie łatwiej jest nawiązać współpracę z mniejszą firmą chińską niż z potentatem rynkowym. **Polskie firmy mogą okazać się zbyt małe, by zainteresować chińskich producentów.**

ENERGETYKA I ŚRODOWISKO

Streszczenie

- ▶ Pekin zmierza to internacjonalizacji chińskich firm specjalizujących się w budowie elektrowni jądrowych.
- ▶ PetroChina oraz Sinopec zwiększają zamówienia na LNG przed zimą, aby zapewnić ciągłość dostaw w najtrudniejszym okresie roku.
- ▶ Ministerstwo Transportu ChRL wprowadza normy emisyjne dla statków pływających po Jangcy.
- ▶ CNOOC wycofuje część aktywów z Ameryki i nabywa nowe w Afryce.

Wydarzenia

1. Rząd ChRL opublikował projekt nowego prawa atomowego (原子能法). Obecnie projekt ten jest konsultowany z przedstawicielami przemysłu. Z preambule projektowanej ustawy znajduje się informacja, że władze ChRL będą zmierzały do zapewnienia udziału firm z sektora atomowego w globalnym rynku¹⁵.
2. Rada Państwa ChRL (中华人民共和国国务院) wydała opinię w sprawie promowania skoordynowanego i stabilnego rozwoju rynku gazu ziemnego (关于促进天然气协调稳定发展的若干意见), która nakreśla wizję polityki gazowej. Zużycie gazu ziemnego w Chinach rok do roku rośnie o 15-18%¹⁶.
3. Qatargas zawarł umowę z PetroChina International Co. na dostawy do Chin 3,4 mln ton LNG rocznie. Umowa ma obowiązywać przez 22 lata.
4. Chiny zwiększają zaopatrzenie w LNG przed nadchodzącą zimą. Chiński gigant energetyczny, Sinopec, wydał oświadczenie, w którym potwierdza, że zwiększono zamówienia na LNG zza granicy, aby nie dopuścić do podobnej sytuacji, jak rok wcześniej, gdy dostawy LNG były niewystarczające. Dodatkowo władze ChRL planują ustabilizować proces zastępowania węgla gazem, wymagając jedynie likwidacji piecyków węglowych, gdyż region ma zapewnione bieżące dostawy gazu. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
5. Chiński gigant energetyczny CNOOC (China National Offshore Oil Corporation) zapowiedział, że rozważa sprzedaż swoich aktywów znajdujących się w Zatoce

¹⁵ Reuters, *China drafts new nuclear energy law, focus on international market*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

¹⁶ 经济日报, 天然气产供储销体系建设加快 今冬用气紧张情况有望缓解, xinhuanet.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

Meksykańskiej. Jednocześnie firma podpisała umowę na prowadzenie poszukiwań ropy naftowej w Ugandzie.

6. Prowincja Hebei po raz pierwszy osiągnęła normę czystości powietrza nałożoną przez Pekin. Hebei to zagłębie przemysłu ciężkiego, co powodowało, że zanieczyszczenie powietrza w prowincji było najwyższe w całym Chinach.
7. Dyrektor regionu Azja-Pacyfik w Credit Suisse w Australii, Saul Kavonic, ocenił, że zakup LNG z USA do Chin, pomimo nałożonych taryf, jest tańszy niż z innych źródeł. Jednak presja polityczna może sprawić, że firmy wybiorą droższych dostawców z Australii czy Kataru¹⁷.
8. Sinopec zmniejsza o połowę import ropy naftowej z Iranu. Według źródeł Agencji Reutera stało się tak po naciskach Waszyngtonu, który wydał zakaz importu ropy naftowej z Iranu¹⁸.
9. Ministerstwo Transportu wprowadza normy emisyjne dla statków poruszających się po rzece Jangcy. Normy zaczęły obowiązywać 1 października 2018 r.
10. Grupy Henli rozpoczyna testy swojego kompleksu rafineryjno-petrochemicznego na wyspie Changxin. Budowa kompleksu pochłonęła 11 mld USD.

Tło

Wyzwania okresu grzewczego w Chinach

Najtrudniejszym okresem dla energetyki w Państwie Środka jest zima. Rośnie wtedy znacząco zapotrzebowanie na surowce energetyczne. Jednocześnie Pekin podjął walkę z zanieczyszczeniem powietrza, które w zimie jest największe, ze względu na ogrzewanie domów i firm piecykami węglowymi. **Głównym narzędziem walki z zanieczyszczeniem powietrza jest wykorzystanie do celów grzewczych gazu ziemnego zamiast węgla.** Rygorystyczny zakaz palenia węglem w większych ośrodkach miejskich spowodował w zeszłym roku braki gazu. **W szczytowym okresie (koniec listopada) cena LNG oraz gazu ziemnego zwiększyła się dwukrotnie.** Pekin przez swoje organy oraz spółki państwowe przygotowuje się do tego okresu, chcąc zapewnić ciągłość dostaw oraz stabilność cen surowca.

¹⁷ Jessica Jaganathan, *U.S. LNG to China cheaper than other origins despite tariff - sources*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

¹⁸ Chen Aizhu, Florence Tan, *China's Sinopec halves Iran oil loadings under U.S. pressure: sources*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

Wnioski

Rząd

- Rosnące zapotrzebowanie ChRL na LNG nie jest dobrym sygnałem dla polskiego rządu, oznacza bowiem wzrost cen tego surowca na świecie. Chiny zaopatrują się w gaz z tych samych źródeł, tj. z USA oraz Kataru. Napięcie polityczne może spowodować jednak rezygnację z LNG ze Stanów Zjednoczonych, co stanowi szansę dla Polski na zakup tego surowca po niższej cenie.
- Nowy projekt prawa atomowego ChRL jasno nakreśla wizję chińskich firm, które mają realizować projekty za granicą. Polska powoli przystępuje do budowy elektrowni jądrowej. Analitycy zastanawiają się nad tym, czy to odpowiedni moment, by sięgnąć po chińskich wykonawców. Wciąż występują liczne obawy związane z bezpieczeństwem takich elektrowni (ryzyko wypadku) czy z późniejszym zapewnieniem kontroli nad nimi (bezpieczeństwo energetyczne). Skala projektów chińskich pokazuje, że w pierwszym przypadku są to raczej nieuzasadnione obawy.

Samorząd

- Najbardziej zanieczyszczona prowincja Chin – Hebei po raz pierwszy spełniła normy czystości powietrza. Ogromna presja władz krajowych oraz zaangażowanie obywateli sprawia, że firmy zmuszone są do redukcji emisji oraz zastosowania technologii przyjaznych środowisku. Monitoring emisji jest najskuteczniejszy, jeśli odbywa się na poziomie lokalnym. Władze Krakowa i Warszawy, a także innych regionów Polski, mogą czerpać z doświadczenia chińskich partnerów, którym udaje się „pokonywać” smog.

Przedsiębiorcy

- Chiny przechodzą transformację energetyczną, której charakterystycznym elementem jest **powolne odejście od spalania węgla**. Nie oznacza to jednak, że w krótkim czasie z niego zrezygnują. **Węgiel nadal odgrywa tam ważną rolę**. Ale nacisk położony na poprawę jakości powietrza powoduje, że chińskie firmy szukają technologii, które zmniejszą tę emisję. **Jednocześnie można spodziewać się, że nawet gdy Pekin już uniezależni się od węgla, to nadal będzie go wydobywał na cele eksportowe**. To szansa dla polskich producentów maszyn wydobywczych i wszelkich związanych z tymi technologiami.

POLITYKA MIĘDZYNARODOWA

Streszczenie

- ▶ Stany Zjednoczone wprowadzają kolejne cła na towary z Chin. Pekin odpowiada tym samym.
- ▶ Brak jest wyraźnych sygnałów, aby amerykańsko-chiński konflikt handlowy wkrótce miał się zakończyć.
- ▶ Stany Zjednoczone zbroją Tajwan, co wywołuje stanowczą reakcję ChRL.
- ▶ Organizacja Narodów Zjednoczonych wzywa Chiny to respektowania praw człowieka.

Wydarzenia

1. 24 września 2018 r. Stany Zjednoczone wprowadziły kolejną serię ceł na chińskie produkty. 10-procentowa stawka celna obejmuje towary o łącznej wartości 200 mld USD. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
2. W odpowiedzi na wprowadzenie przez USA 10-procentowej stawki celnej na chińskie produkty tego samego dnia Chińska Republika Ludowa wprowadziła cła tej samej wysokości na 5 027 produktów pochodzenia amerykańskiego. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
3. Europejska Agencja Leków ogłosiła, że składnik leku na raka mózgu, który produkowany jest przez chińską spółkę Jiangsu Yew Pharmaceutical Co. Ltd., nie spełnia wymogów bezpieczeństwa. Stało się to po tym, jak chiński producent odmówił wpuszczenia inspektorów do fabryki.
4. Rząd Pakistanu ogłosił, że wszystkie inwestycje chińskie w China Pakistan Economic Corridor mogą zostać zawieszone. Wartość inwestycji szacowana jest na 57 mld USD. Pojawiają się zarzuty o korupcję, które są związane z tym, że według władz Pakistanu Chiny otrzymały zbyt korzystne warunki¹⁹.
5. Russia-China Investment Fund ogłosił, że rozpocznie wspólną inwestycję w chińsko-rosyjski park technologiczny. Wartość inwestycji ma wynieść 1,28 mld USD.
6. Michelle Bachelet, szef ds. praw człowieka ONZ, wezwała Chiny do respektowania praw człowieka oraz wyraziła głębokie zaniepokojenie obozami reedukacyjnymi dla Ujgurów.
7. Departament Stanu USA wyraził zgodę na sprzedaż sprzętu wojskowego dla Tajwanu. Tajwan za 330 mln USD nabędzie między innymi myśliwce F-16, C-130 oraz F-5.

¹⁹ Reuters, *Pakistan official's criticism of China's 'Silk Road' projects raises worries*, reuters.com (dostęp: 30.09.2018 r.).

Tło

Wojna handlowa pomiędzy USA a Chinami

Wojna celna pomiędzy USA a Chinami pozostaje najważniejszym tematem w stosunkach międzynarodowych przez kolejny miesiąc. To już trzeci miesiąc, w którym Stany Zjednoczone nakładają na Chiny cła, a te odpowiadają dokładnie tym samym. Seria ceł wrześniowych różni się jedynie stawką – 10%, a nie 20% – oraz katalogiem produktów, na które zostały one nałożone. Stany Zjednoczone nałożyły cła na towary o wartości 200 mld USD, podczas gdy Chiny na mniejszą wartość, tj. 60 mld USD. Wszystko wskazuje na to, że konflikt będzie w dalszym ciągu się intensyfikował.

Sprzedaż sprzętu zbrojeniowego na Tajwan zaostrzy konflikt i podkreśli jego wymiar militarny, który do tej pory był mniej widoczny. **To bardzo zły sygnał, który w dalszej perspektywie może spowodować wybuch konfliktu zbrojeniowego.**

Wnioski

Rząd	► Zarzuty rządu pakistańskiego pokazują, z jak dużą rozwagą należy podchodzić do inwestycji chińskich. Zarzuty korupcyjne czy nawet zwykłe niewywiązywanie się z umów mogą przenieść się na szczebel dyplomatyczny, o czym mogliśmy się przekonać na przykładzie firmy COVEC. Ważne jest to, aby odpowiednio dobierać partnerów chińskich i zachować przejrzystość transakcji.
Samorząd	► Rosyjsko-chiński park technologiczny pokazuje możliwy wymiar współpracy polsko-chińskiej. W obecnej sytuacji geopolitycznej będzie jednak trudnym do osiągnięcia celem. To działanie może zostać przeniesione na poziom samorządów. Działania na tym poziomie nie będą odbierane jako uwarunkowane politycznie.

EDUKACJA, TURYSTYKA ORAZ SPORT

Streszczenie

- ▶ Pekin zaostrza cenzurę w szkołach, ma to na celu wyeliminowanie wpływów zachodnich w procesie kształcenia.
- ▶ Rząd ChRL wspiera mniej zamożnych studentów w procesie edukacji.
- ▶ Trwają prace nad wprowadzeniem zmian w nadawaniu tytułów naukowych na chińskich uczelniach.

Wydarzenia

1. Ministerstwo Edukacji wydało wytyczne w sprawie kompleksowej profilaktyki i kontroli krótkowzroczności u dzieci i młodzieży. Administracja państwowa zacznie kontrolować pojawiające się na rynku gry. Planowane są działania mające na celu ograniczenie korzystania z usług internetowych przez nieletnich.
2. Ministerstwo Edukacji planuje sprawdzanie podręczników szkolnych w celu usunięcia niezaakceptowanych tekstów. Ma to prowadzić do ograniczenia wpływu Zachodu na szkolnictwo w Chińskiej Republice Ludowej. **Szerzej na ten temat w dziale „Tło”.**
3. Trwają prace nad zmianą systemu nadawania tytułów naukowych w Chinach. Ośrodki akademickie będą mogły samodzielnie przydzielać tytuły pracownikom naukowym.
4. W latach 2012-2017 Ministerstwo Edukacji usunęło ponad 14 pozycji z wymogów dotyczących przyjęcia studentów na uczelnie. Zmiany te mają zapewnić bardziej sprawiedliwy system oceniania kandydatów na studia.
5. Ministerstwo Edukacji chce ograniczenia czasu pracy studentów w ramach uczelnianych programów wspierających mniej zamożnych uczniów. Maksymalny wymiar godzin ma wynieść 40 godzin miesięcznie.

Tło

Cenzura naukowa w Chinach

Pekin okresowo dokonuje rewizji podręczników i materiałów naukowych, zarówno na poziomie szkolnym, jak i na poziomie uniwersyteckim. Celem tych czynności jest przestrzeganie poprawności politycznej, rozumianej jako oficjalna linia propagandowa

partii. Nauczyciele akademicki, którzy zgłoszą nazbyt krytyczne uwagi wobec partii, są upominani. W przeszłości zdarzały się sytuacje, że całe wydziały lub nawet całe uniwersytety były uznawane za zbyt liberalne. Warto zwrócić uwagę na to, że przedstawiciel partii zazwyczaj zasiada we władzach wydziałów oraz uniwersytetów.

Wnioski

Rząd

- **W Chinach (podobnie jak w USA i Niemczech) istnieją możliwości zarobkowania dla mniej za-
możnych studentów.** Zazwyczaj jest to praca związana z uniwersytetem, na przykład w kantinie,
bibliotece uniwersytetu czy sekretariacie. W Polsce istnieje system socjalny wsparcia studentów
przez przyznanie im miejsca w akademiku bądź stypendium socjalnego. **Realizacja chińskiego
pomysłu w Polsce pozwoliłaby z jednej strony odciążyć administrację uniwersytetu, z drugiej
strony pomóc studentom.**

DODATEK SEKTOROWY

PRZEMYSŁ KOSMETYCZNY

Wrześniowy dodatek poświęcony jest chińskiemu przemysłowi kosmetycznemu. Rynek ten systematycznie rośnie i nie przewiduje się, by w najbliższych latach nastąpiło jego nasycenie. Baza konsumentów również powiększa się. Dla polskich firm kosmetycznych jest to odpowiedni moment na rozpoczęcie bądź rozwinięcie eksportu do Państwa Środka. Licznie powstające polskie start-upy oraz dobra sytuacja na rynku lokalnym stanowią główne czynniki umożliwiające ekspansję zagraniczną. Chińscy konsumenci są obecnie bardziej skłonni niż jeszcze kilka lat temu korzystać z kosmetyków, dotyczy to zarówno kobiet, jak i mężczyzn. Wcześniejsza niechęć do stosowania kosmetyków wynikała z tradycji, w której makijaż był kojarzony wyłącznie z aktorami występującymi w teatrze. Ponadto wsparcie eksportu produktów kosmetycznych jest jednym z priorytetów „Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”.

Struktura rynku

Chiński rynek kosmetyków jest zdominowany przez koncerny zagraniczne. Jednak również mniejsze firmy zagraniczne, jak i lokalni producenci szukają odpowiedniego dla siebie segmentu. W niszach często są oni liderami, skutecznie konkurując z większymi przedsiębiorstwami.

W sektorze kosmetycznym wyróżnia się 10 segmentów. Prognozuje się, że aż 9 z nich będzie się rozwijało w Chinach.

Segmenty produktów kosmetycznych:

Segment	Trend	Wyjaśnienie
Produkty do pielęgnacji skóry	Dynamiczny wzrost	-
Szampony i produkty do pielęgnacji włosów	Spadek tempa wzrostu - segment nasycony	
Produkty do makijażu	Dynamiczny wzrost	Trend wzrostowy dotyczy zwłaszcza: produktów CC (z ang. <i>color correcting</i>) służących do korygowania, matowania i ukrywania niedoskonałości skóry oraz kremów BB (z ang. <i>beauty balm</i>), zastępujących nawilżacze, preparaty z filtrami UV, bazę pod makijaż czy podkład. Najprężniej rozwijającą się niszą są produkty do makijażu oczu.

Segment	Trend	Wyjaśnienie
Produkty dla dzieci	Dynamiczny wzrost	-
Preparaty chroniące przed słońcem	Sezonowy wzrost	Dotyczy sezonu letniego.
Produkty <i>anti-aging</i>	Wzrost	Rośnie popularność produktów poprawiających aktywność biologiczną komórek. Segment różni się od zachodnich, w Chinach dotychczas kobiety znacznie później zaczynały korzystać z kosmetyków oraz zwracają większą uwagę na ochronę skóry przed słońcem.
Kosmetyków dla osób aktywnych	Wzrost	Segment produktów nawilżających, przeciwpachowych/potowych, antybakteryjnych, pakowanych w mniejsze, wygodne do noszenia opakowania.
Kosmeceutyki	Wzrost	Kosmetyki z właściwościami leczniczymi są jednym z najbardziej perspektywicznych produktów. Segment został omówiony szerzej w sekcji trendów.
Naturalne kosmetyki	Wzrost	Produkty zawierające naturalne bądź odżywcze składniki, np. witaminy.
Kosmetyki dla mężczyzn	Wzrost	W zeszłym roku tempo wzrostu tego segmentu wyniosło 6,9%. Najpopularniejszym produktem jest tonik do czyszczenia twarzy. Również nawilżacze oraz kremy rozjaśniające cerę są coraz częściej kupowane przez mężczyzn ²⁰ .

W Chińskiej Republice Ludowej rynek kosmetyczny jest podzielony na dwie części. Większość chińskich przedsiębiorstw skupia się na produktach średniej bądź niskiej półki, natomiast podmioty zagraniczne oraz *joint venture* – na produktach z wyższej półki oraz premium.

Rozmiar sektora

Z ostatnich danych statystycznych wynika, że całkowita wartość sprzedaży detalicznej produktów pielęgnacyjnych oraz kosmetyków wyniosła odpowiednio 186,7 miliarda i 34,4 miliarda RMB. Oznacza to wzrost w 2017 r. o 10,3% i o 21,3% w tych kategoriach²¹. Przewidywane tempo wzrostu w latach 2018–2021 ma wynieść około 6,5%²².

Poniżej zamieszczono tabelę przedstawiającą wartość sprzedaży detalicznej przez podmioty działające na dużą skalę (z ang. *oversized*).

²⁰ Hong Kong Trade Development Council, *China's Cosmetics Market*, china-trade-research.hktdc.com (dostęp: 28.09.2018 r.).

²¹ Zhiyan Consulting, *Interpretation of the Status Quo and Future Prospects of China's Cosmetics Industry Retail Market in 2017–2018*, baijiahao.baidu.com (dostęp: 25.09.2018 r.).

²² Statista, *Cosmetics and personal care, China*, statista.com (dostęp: 26.09.2018 r.).

Tabela 1. Wartość sprzedaży detalicznej przez podmioty znacznych rozmiarów w poszczególnych latach oraz zmiana w porównaniu do roku poprzedniego

Rok	Wartość (w mld RMB)	Zmiana procentowa
2012	134.0	-
2013	162.5	+21%
2014	182.5	+12%
2015	204.9	+12%
2016	222.2	+8%
2017	251.4	+13%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z National Bureau of Statistics of China (国家统计局)

Na przestrzeni ostatnich 5 lat średnie tempo wzrostu rynku kosmetycznego wyniosło 13,2%.

Czynniki wzrostu

Główne czynniki przyczyniające się do rozwoju rynku kosmetycznego w Chinach to:

1. Rosnąca klasa średnia – w Państwie Środka baza potencjalnych klientów systematycznie zwiększa się. Ludzie, którzy przechodzą do wyższej klasy, szybko upodabniają się do jej pozostałych członków. Później następuje „kalifornizacja”²³ trendów konsumpcyjnych oraz nawyków. Kosmetyki należą do produktów, które ułatwiają pokazanie statusu społecznego.
2. Powiększająca się gama produktów i marek, co jest odbierane przez konsumentów jako sygnał, że kosmetyki są ważnym elementem kreowania swojego wizerunku.

Konkurencja na rynku

Według danych China Food and Drug Administration (CFDA, 国家食品药品监督管理总局) liczba podmiotów uprawnionych do produkcji kosmetyków w Chinach na koniec czerwca 2018 r. wynosiła 3 880. Wielkie międzynarodowe koncerny dominują na chińskim rynku kosmetyków, na którym 9 z 10 największych firm pochodzi z zagranicy. Głównymi graczami na tym rynku są: Procter & Gamble (USA), L’Oreal (Francja) oraz Shiseido (Japonia) – do tej trójki należy łącznie 25,3% całkowitej sprzedaży²⁴.

Chińskie firmy również dobrze radzą sobie na tym rynku. O ile sprzedaż kosmetyków w miastach pierwszego rzędu (Pekin, Szanghaj, Guangzhou, Tianjin oraz specjalne miasta

²³ Upodabnianie potrzeb, gustów oraz preferencji będące efektem globalizacji.

²⁴ Statista, *Cosmetics in China*, statista.com (dostęp: 25.09.2018 r.).

autonomiczne Hong Kong oraz Macao) jest zdominowana przez globalne koncerny, o tyle w ośrodkach drugiego i trzeciego rzędu prym wiodą firmy lokalne. Jednym z kluczowych aspektów ich sukcesu jest sprzedaż internetowa oraz kampanie reklamowe na portalach społecznościowych, takich jak WeChat czy Weibo²⁵.

Udział chińskich producentów w rynku kosmetyków systematycznie rośnie. Główną przewagą lokalnych firm jest wykorzystywanie tradycyjnej chińskiej medycyny oraz naturalne metody pozyskiwania składników. Przykładami spółek, które wykorzystują te praktyki, są:

- ▶ Herborist (佰草集), z linią „Extra Control”,
- ▶ Pehchaolin (上海百雀羚日用化学有限公司), z produktami serii „Herbal Skin Whitening”²⁶.

Coraz więcej chińskich firm, np. Chinfie (清妃), CMM (鄭明明), Houdy (好迪), Longrich (隆力奇), Chando czy wspomniany Herborist, dogania zagraniczne koncerny pod względem jakości i wartości sprzedaży. Natomiast renomowane chińskie marki z wieloletnią tradycją na rynku kosmetyków, jak Pehchaolin, Maxam (美加淨) czy Bee & Flower (蜂花), odświeżają istniejące linie produktów oraz tworzą nowe, aby sprostać rosnącej konkurencji ze strony zagranicznych firm. Jedną z najczęściej stosowanych strategii jest przeprojektowanie etykiety oraz wzbogacenie formuły produktu, a następnie ich sprzedaż w wyższym segmencie²⁷.

Mimo rozwoju lokalnych firm, dla wielu chińskich kobiet zagraniczne marki są atrakcyjniejsze. Szczególnym powodzeniem cieszą się produkty premium pochodzące z Francji, która postrzegana jest przez pryzmat Paryża jako stolicy mody i elegancji. Zagraniczne kosmetyki można umownie podzielić na poniższe kategorie:

- ▶ francuskie oraz z innych krajów europejskich – segment premium;
- ▶ japońskie – wyższa półka;
- ▶ koreańskie, azjatyckie, amerykańskie – produkty bardziej masowe²⁸.

Kanały dystrybucji

Głównymi kanałami dystrybucji kosmetyków są:

- ▶ hurtownie,
- ▶ supermarkety,
- ▶ kioski,
- ▶ sieci drogerii,
- ▶ salony piękności,
- ▶ sprzedaż bezpośrednia.

²⁵ Fashion China Agency, *WeChat Sales Campaign for Fashion and Cosmetics Brands*, fashionchina-agency.com (dostęp: 22.09.2018 r.).

²⁶ Hong Kong Trade Development Council, *China's Cosmetics...*

²⁷ Hong Kong Trade Development Council, *China's Cosmetics...*

²⁸ Marketing to China, *China cosmetics top marketing strategies*, marketingtochina.com (dostęp: 29.09.2018 r.).

Obecnie około 2/3 całej sprzedaży kosmetyków odbywa się przez domy towarowe, supermarkety oraz kioski. Jednak najdynamiczniej rozwija się sprzedaż internetowa, w ramach której konsumenci mogą szybko i łatwo porównać cenę oraz poznać opinie o produkcie²⁹.

Rośnie również sprzedaż kosmetyków w aptekach. Dotyczy to przede wszystkim kosmeceutyków. Segment ten jest zdominowany przez zagraniczne koncerny, ale coraz więcej lokalnych graczy także próbuje zagospodarować tę niszę. Dobrym przykładem jest firma Longrich, która oprócz dystrybucji poprzez centra handlowe i supermarkety, sprzedaje swoje produkty właśnie w lokalnych aptekach³⁰.

Kolejny istotny aspekt to rozwijająca się sieć supermarketów i butików kosmetycznych. Takie firmy, jak Watson, Sephora i Sasa zmieniają dynamikę rozwoju rynku. Konsumenci wiedzą, że w tych miejscach mogą kupić oryginalne produkty zagraniczne oraz renomowane marki lokalne.

Innym rozwiązaniem problemu dystrybucji są fuzje i przejęcia. W celu skrócenia czasu dotarcia do klientów wiele zagranicznych firm weszło na rynek chiński poprzez przejęcie lokalnych firm. Dla przykładu L'Oréal przejął MiniNurse oraz MG, a Johnson & Johnson – Dabao.

Inne zagraniczne podmioty próbują zaistnieć na platformach e-commerce. Dla mniejszych producentów jest to najlepsza metoda wejścia na rynek chiński. Wzrost sprzedaży online jest 10-krotnie wyższy niż w tradycyjnych kanałach dystrybucyjnych³¹.

Charakterystyka konsumentów

Konsumenci preferują zagraniczne produkty, jednak podejście do kosmetyków zmienia się. Głównym czynnikiem warunkującym zakup do tej pory była cena, natomiast obecnie większy nacisk klienci kładą na jakość oraz rozpoznawalność marki. Zmiany dotyczą również metody zakupu – 69% ankietowanych kobiet i 65% ankietowanych mężczyzn stwierdziło, że będzie kupować kosmetyki online, głównie ze względu na wygodę oraz możliwość wysyłki. W 2017 r. kobiety wydały średnio 2 158 RMB, a mężczyźni 1 681 RMB na zakupy kosmetyków online³².

Chińskie kobiety w ostatnich latach zwiększyły ilość używanych kosmetyków. Dotyczy to przede wszystkim pokolenia Y, urodzonego w późniejszych latach 80. i w latach 90. Ta grupa konsumentów jest aktywna zawodowo i łączy tradycję ze współczesnością, np. stosuje makijaż, ale stosunkowo delikatny, w związku z czym lista używanych produktów jest krótka. Natomiast następne pokolenie, Z, które około roku 2000 osiągnęło pełnoletność, jest podobne do swoich zachodnich rówieśników. Od najmłodszych lat korzystają z różnych technologii, dlatego łatwiej jest im śledzić wszystkie lokalne i światowe trendy. Chętniej używają różnych kosmetyków, i w dużo szerszym zakresie.

²⁹ Hong Kong Trade Development Council, *China's Cosmetics...*

³⁰ Longrich, longrich.com (dostęp: 23.09.2018 r.).

³¹ Hong Kong Trade Development Council, *China's Cosmetics...*

³² *Ibidem*.

Dotychczas kobiety używały głównie toniku do oczyszczania twarzy oraz kremów nawilżających. Obecnie ta lista została poszerzona o kremy pod oczy oraz serum. Około 70-80% użytkowników kosmetyków codziennie używa płynu do demakijażu, maseczek, kremów z filtrem UV. Natomiast kobiety po 35. roku życia kupują produkty odmładzające i regenerujące skórę oraz kremy rozjaśniające cerę³³.

Dla kobiet najważniejszymi aspektami kosmetyków są:

- ▶ skuteczność,
- ▶ marka,
- ▶ rekomendacje.

W przypadku młodszych nabywców rekomendacje i cena odgrywają główną rolę w procesie zakupowym. Kobiety po 40. roku życia zwracały szczególną uwagę na zawartość naturalnych składników. Odsetek kobiet w wieku 20-30 lat, które nakładają makijaż, wynosi 88%. Natomiast dla grupy wiekowej 31-45 lat odsetek ten wynosi 83%. Mężczyźni również zaczynają używać kosmetyków, 63% ankietowanych stwierdziło, że korzysta z mleczka oczyszczającego, płynów kosmetycznych oraz kremu do twarzy³⁴.

Największą grupą konsumentów są osoby urodzone w latach 80. i 90., które bacznie obserwują trendy oraz należą do klasy średniej bądź średniej-wyższej. Na tę grupę duży wpływ mają gwiazdy kina oraz inni celebryci. Natomiast nabywcy importowanych konsumentów pochodzą z największych ośrodków miejskich, dysponują wysokim dochodem rozporządzalnym. Z reguły decydują się na zakup produktów z Europy, USA oraz Japonii³⁵.

Według ankiety 58% chińskich konsumentów woli kupować droższe produkty (wyższa półka). Dla 39% głównym czynnikiem decydującym o zakupie danego produktu była jego funkcjonalność oraz zawarte składniki³⁶.

Chińscy konsumenci nie należą do lojalnych wobec danej marki i chętnie próbują nowe produkty. Należy więc pamiętać o tym, że najważniejszą cechą konsumentów w Chinach jest pragmatyzm i aspekt wartości (jakość/ilość w porównaniu do ceny). Mimo że kobiety wybierają znane marki, to jednak szybko mogą zmienić swoje preferencje pod wpływem opinii innych użytkowników.

Zachodzące zmiany widać również w segmencie kosmetyków dla mężczyzn. Dotyczy to mężczyzn młodych, zamożnych, mieszkających w dużych ośrodkach miejskich, którzy zaczynają odgrywać większą rolę na rynku kosmetyków. Motywacją do takich działań jest chęć dbania o swój wygląd zewnętrzny, który pomaga w kreowaniu ich wizerunku na tle społeczeństwa. Według ostatnich prognoz segment męskich kosmetyków ma być warty 1,9 miliarda RMB w 2019 r. Duży wpływ na te zmiany mają gwiazdy popkultury z Chin i Korei Południowej. Jednak mężczyźni to grupa w dalszym ciągu konserwatywna i tylko niewielki procent spośród nich codziennie używa preparatów kosmetycznych³⁷.

³³ Chinadaily, *In the mirror: Face of China's cosmetics market*, chinadaily.com (dostęp: 18.09.2018 r.).

³⁴ Hong Kong Trade Development Council, *China's Cosmetics...*

³⁵ Analysis of the Chinese Cosmetic Market, ukessays.com (dostęp: 28.09.2018 r.).

³⁶ China Daily, *The next big name in beauty*, chinadaily.com (dostęp: 22.09.2018 r.).

³⁷ Marketing to China, *China cosmetics top...*

Z ankiety przeprowadzonej w 2015 r. wynika, że kobiety tygodniowo spędzają około 3,8 godziny na czynnościach upiększających, natomiast mężczyźni – około 2,2 godziny³⁸.

Marketing

Obecność na chińskich mediach społecznościowych jest najważniejszym elementem kampanii reklamowej. Kluczową aplikacją jest oczywiście WeChat, choć nie należy pominąć również Weibo. W obu przypadkach ważne jest, aby konta były zweryfikowane (*official account*), gdyż zwiększa to zaufanie konsumentów. Ostatnio popularnym sposobem zachęcenia konsumentów do interakcji z firmami jest tworzenie np. gier bądź innych interaktywnych aplikacji.

Regulacje wewnętrzne

Podmioty, które chcą wprowadzić swoje kosmetyki na rynek chiński, są zobowiązane do dokonania rejestracji. Podanie jest składane bezpośrednio do China Food and Drug Administration (CFDA, 国家食品药品监督管理局). Po rozpatrzeniu wniosku produkty zostaną przebadane na koszt podmiotu wprowadzającego produkt na rynek. Produkty, które pozytywnie przeszły testy, otrzymają 4-letni certyfikat pozwalający na sprzedaż w Chinach³⁹.

Rynek kosmetyków jest kwalifikowany do kategorii przemysłu lekkiego i obowiązują w nim standardy kodów QB oraz QB/T. Dodatkowe informacje na ten temat można znaleźć na stronie: www.standardcn.com oraz na stronie Standardization Administration of China (SAC).

Po licznych zmianach w taryfach celnych obecnie ich średnia wartość dla kosmetyków wynosi 2,9%.

Według regulacji wynikających z *Regulations on the Administration of Cosmetics Labelling* od 1 września 2008 r. na etykietach kosmetyków musi być umieszczona pełna lista składników. Przy składnikach mają być podane ilości danego elementu. CFDA wydało również listę zabronionych sformułowań, których nie można używać na etykietach, np.: efekt totalny, odnawianie skóry, usuwa zmarszczki, efekt specjalny, niezwykły⁴⁰.

Prognozy dla rynku chińskiego i przyszłe trendy

W ostatnich latach kosmeceutyki, zwłaszcza chińskie, na bazie ziół, tworzą nowy segment na rynku, cieszący się rosnącą popularnością. W tym czasie powstało ponad

³⁸ Statista, *Cosmetics in China*, statista.com (dostęp: 25.09.2018 r.).

³⁹ CFDA, *Detailed Rules for the Implementation of the Regulation on the Hygiene Supervision over Cosmetics*, pkulaw.cn (dostęp: 25.09.2018 r.).

⁴⁰ China Food and Drug Administration (CFDA), 国家食品药品监督管理局.

170 przedsiębiorstw specjalizujących się w produkcji kosmetyków z bioaktywnymi substancjami. Oprócz start-upów, segmentem tym zainteresowani są również znani chińscy producenci, np. Tongrentang (同仁堂) czy Yunnan Baiyao (云南白药). W Państwie Środka segment kosmeceutyków stanowi 20% całego rynku kosmetycznego; dla porównania – w Europie, USA czy Japonii jest on na poziomie 50-60%. Można założyć, że podobnie jak na innych rynkach, segment kosmeceutyków będzie się dalej rozwijał.

Wraz ze wzrostem świadomości konsumentów co do składników oraz jakości produktów używanie kosmeceutyków rozpoczyna się w coraz młodszym wieku. Wskazanie przez producenta efektu medycznego kosmetyku powoduje zaliczenie go do grupy *special use cosmetics* oraz podleganie bardziej restrykcyjnemu reżimowi prawnemu.

Kolejny trend pojawiający się na rynku chińskim: *Do it yourself* (DIY – „zrób to sam”). Konsumenty nabywają składniki i komponują własne kosmetyki i produkty do pielęgnacji skóry według własnej formuły. Pierwotnie DIY było niszą, ale wraz z rozwojem Internetu oraz rozpowszechnieniem się blogów nastąpiła jego komercjalizacja⁴¹.

1. Implikacje

- ▶ Skandale jakościowe w Chinach dotyczą licznych sektorów produkcyjnych. Mimo poprawy kontroli i jakości wytwarzanych towarów, obywatele ChRL wciąż nie ufają lokalnym producentom. Jest to szansa dla polskich przedsiębiorstw chcących poszerzyć zasięg swojej sprzedaży.
- ▶ Handel elektroniczny jest najłatwiejszym sposobem na zaistnienie w świadomości konsumentów. Ważne, aby stworzyć taki system, który będzie pozwalał na interakcje z konsumentami, ale nie będzie się ograniczał tylko do sprzedaży kosmetyków.
- ▶ Kosmeceutyki są obecnie najprężniej rozwijającym się segmentem. Kosmetyki wzbogacone o aktywne składniki są chętniej kupowane przez Chińczyków, w szczególności przez kobiety. Wśród kosmeceutyków dużym zainteresowaniem cieszy się nisza preparatów antyalergicznym. Jednak utrudnieniem w ich sprzedaży najczęściej jest wysoka cena.
- ▶ Mimo że sprzedaż jedynie składników nie jest równie opłacalna, co sprzedaż finalnego produktu, to jest to wariant, który może przyczynić się do osiągnięcia korzyści skali. Przy zwiększonej produkcji komponentu koszt jednostkowy danego składnika spadnie.
- ▶ Segment szamponów i preparatów do włosów jest nasycony, w pozostałych 9 segmentach istnieją szanse na wejście. Przy odpowiednio zaplanowanej strategii wejścia, połączonej z kampanią reklamową w mediach społecznościowych, polskie firmy mają szansę poradzić sobie z konkurencją.
- ▶ Przy obecnie trwającym konflikcie handlowym pomiędzy Pekinem a Waszyngtonem segment kosmetyków masowych również staje się atrakcyjny dla polskich przedsiębiorstw.

⁴¹ Hong Kong Trade Development Council, *China's Cosmetics...*

- Polskim producentom łatwiej będzie pozyskać klientów pośród rosnącej klasy średniej, którzy wcześniej rzadko kupowali kosmetyki. Nie wykształciły się u nich wzorce konsumpcyjne, a w początkowej fazie będą szukali produktów samodzielnie. Jest to idealny moment na przedstawienie im polskich kosmetyków.

POLSKIE CENTRUM STUDIÓW NAD PRAWEM I GOSPODARKĄ CHIN
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
china.law@wpia.uw.edu.pl

Piotr Grzebyk

Kierownik Centrum
+48 506 019 551, p.grzebyk@wpia.uw.edu.pl

Maximilian Piekut

Zastępca Kierownika
+48 575 777 688, m.piekut@wpia.uw.edu.pl